

Alla tagalanyň resullaryna iman etmek

الإيمان بالرسول

< Turkmén -Türkmençe – التركمانية >

Ýazyjy: Şeýh Muhammet ibn Salyh Al-Useýmin

المؤلف: الشيخ محمد بن صالح العثيمين

Terjimeçi: Ebu Huzeýfa Türkmen
Gözden geçiren: Halid Ebu Enes Türkmen

ترجمة: أبو حذيفة التركماني
مراجعة: خالد أبو أنس التركماني

Alla tagalanyň resullaryna (ilçilerine) iman etmek

Alla tagala ýaradan mahluklaryna ilçiler (resullar) ugradandygyna iman getirýäris.

Bu barada Alla tagala şeýle diýýär:

قَالَ تَعَالَى: رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٥﴾ النساء: ١٦٥

“Ilçiler (gelip, dogry ýol äşgär edilenden) soň, ynsanlarda Alla garşy (öňe sürüp biljek hiç bir) bahanalary bolmazlygy üçin, (Biz ol) ilçileri (rahmetimizi) buşlaýjylar we (gazabymyzy) duýduryjylar edip (iberdik). Alla Gudraty güýçlüdir, hikmet eýesidir” (Nisa:165).

Resullaryň birinjisi Nuh -aleyhissalam- digine we iň soňkysynyň Muhammet -sallallahu aleyhi we sellem- digine iman getirýäris.

Bu barada Alla tagala şeýle diýýär:

قَالَ تَعَالَى: * إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ ۗ ؕ النساء: ١٦٣

“Takyk, Biz, Nuha we ondan soňky pygamberlere wahyý edişimiz ýaly, saňa-da wahyý etdik” (Nisa:163).

قَالَ تَعَالَى: مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۗ الأَحْزَاب: ٤٠

“Muhammet siziň araňyzdaky erkekleriň hiç haýsynyň atasy däldir. Ol Allanyň ilçisidir we iň soňky pygamberdir. Alla ähli zady bilýändir” (Ahzab:40).

Olaryň iň fazylatlysy (mertebelisi) Muhammet, soňra Ibrahim, soňra Musa, soňra Nuh, soňra Isa ibni Merýemdir. Çünki bulary Alla tagala Kuranda hususy bir aýratynlykda agzap geçendir.

Bu barada Alla tagala şeýle diýýär:

قَالَ تَعَالَى: وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٧﴾ الأحزاب: ٧

“Pygamberlerden we senden, Nuhdan, Ybraýymdan, Musadan we Merýem ogy Isadan ähti-peýman aldyk. Hawa, Biz olardan örän berk söz aldyk” (Ahzab:7).

Aşakdaky áyatda agzaljak resullaryň şerigatyndaky fazylatlary, Muhammet -sallallahu aleyhi we sellemiň- şerigaty, öz içine alýandygyna iman getirýäris.

Bu barada Alla tagala şeýle diýýär:

قَالَ تَعَالَى: * شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ الشورى: ١٣

“Biziň: «Dini dogry saklaň we topar-topar bolup bölünişmäň!» diýip, Nuha ündew eden zadymyzy, saňa wahyý eden zatlarymyzy, Ybraýyma, Musa we Isa ündänlerimizi Alla size din (hökmünde) berdi” (Şura:13).

Alla tarapyndan gelen ähli ilçileriň, ýaradylan ynsanlaryň hataryndadygyna, we olaryň rububiýet (Allaga laýyk işliklerden) hiç bir dahyllarynyň ýoklugyna iman getirýäris.

Bu barada Alla tagala ilçileriň birinjisi bolan Nuh -aleyhissalamyň- dilinden şeýle diýýär:

قَالَ تَعَالَى: وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ هود: ٣١

“Men size: «Ýanymda Allanyň hazynalary bar» diýmeýärim. Gaýyby-da bilmeýärim. «Men perişdedirin» hem diýmeýärim” (Hud:31).

Alla tagala ilçileriň soňy bolan Muhammet -sallallahu aleyhi we selleme- şeýle diýmekligi buýrandyr:

قَالَ تَعَالَى: قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ الأنعام: ٥٠

“Sen (olara): «Men size: «Allanyň hazynalary meniň ýanymda» diýmeýäriň, men gaýyby hem bilmeýäriň. Men size: «Men bir perişdedirin» hem diýmeýäriň» diý” (Engam:50).

Ýene Oňa şeýle diýmekligi buýrandyr:

قَالَ تَعَالَى: لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ ۗ الأعراف: ١٨٨

“Alla islemese, meniň hatda özüm üçin-de hiç zada güýjüm ýetmez. Ne bir peýda getirip bilerin, ne-de gelip biljek zyýany daşlaşdyryp bilerin” (Agraf:188).

Ýene Oňa şeýle diýmekligi buýrandyr:

قَالَ تَعَالَى: إِنْ لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾ قُلْ إِنْ لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾ الجن: ٢١ - ٢٢

“Meniň size ne zyýan bermäge, ne-de (bir uly peýda berjek) dogry ýola salmaga güýjüm ýeter”. Aýt: «Takyk, (eger maňa azap bermek islese) meni Allanyň (jezasyndan) hiç kim halas edip bilmez! Men Ondan başga sygnara ýer tapmaryn!” (Jyn:21,22).

We olaryň hemmesi Allanyň gullarydygyna, olara Alla tagala öz keramaty bilen ilçilik wezipesini berendigine we Allasyňa wepaly gulluk etmekleri netijesinde, olara beýik derejeli wasplary berendigine iman getirýäris.

Alla tagala olaryň birinjisi bolan, Nuh -aleyhissalamy- öwüp şeýle diýen:

قَالَ تَعَالَى: ذُرِّيَّةً مِّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ﴿٣﴾ الإسراء: ٣

“(Eý), Nuh bilen bile (gämide) ýüzen kişilerimiziň zürýatlary! Takyk, ol (Nuh) köp şükür edýän bendedi” (Isra:3).

We olaryň soňy bolan Muhammet -sallallahu aleyhi we sellemiň- hakynda şeýle diýen:

قَالَ تَعَالَى: تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾ الفرقان: ١

“Älemlere duýduryjy bolsun diýip Furkany (Kurany) öz bendesine inderen (Alla) örän beýikdir” (Furkan:1).

Beýleki ilçileriniň hakynda bolsa şeýle diýen:

قَالَ تَعَالَى: وَادْكُرْ عَبْدَنَا إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أُولَى الْأَيْدِي وَالْأَبْصَارِ ﴿٤٥﴾ ص: ٤٥

“(Eý, Muhammet!) Gujur-gaýratly we akyl-paýhasly bendelerimiz bolan Ybraýymy, Yshagy we Ýakuby ýadyňa sal!” (Sad:45).

قَالَ تَعَالَى: وَادْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ ذَا الْأَيْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿١٧﴾ ص: ١٧

“gujur-gaýratly bendämiz Dawudy ýadyňa sal! Takyk, ol elmydama Perwerdigärine ýüzlenerdi” (Sad:17).

قَالَ تَعَالَى: وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿٣٠﴾ ص: ٣٠

“Biz Dawuda Süleýmany berdik. Süleýman nähili ýagşy bendedi. Ol hemişe (Perwerdigärine) ýüzlenerdi” (Sad:30).

Alla tagala Isa ibni Merýem hakynda şeýle diýen:

قَالَ تَعَالَى: إِنَّ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٥٩﴾ الزخرف: ٥٩

“Ol diňe özüne nygmat berlen we ysraýyl ogullary üçin görelde edilip ugradylan bendedir” (Zuhruf:59).

Alla tagala ilçilik wezipesini Muhammet -sallallahu eleýhi we sellemiň- ilçiligi bilen tamamlap, Ony bütin ynsanlara ilçi edip, iberendigine iman getirýäris.

Bu barada Alla tagala şeýle diýýär:

قَالَ تَعَالَى: قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَتِهِ وَأَتَّبِعُوهُ

لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾ الأعراف: ١٥٨

“Sen aýt: «Eý, ynsanlar! Men siziň hemmäňize Alla tarapyndan iberilen pygamberdirin. Asmanlar we ýer Onuň mülküdir. Ondan başga (ybadata laýyk) iläh ýokdur. Ýaşaýşy beren-de, ölümi ýaradanda Oldur. Sizem Alla we Onuň bütin sözlerine iman getiren ol ümmi pygambere, ol ilçä boýun boluň! Oňa ýürekden tabyn bolsaňyz, dogry ýoly taparsyňyz” (Agraf:158).

Alla tagala gullary üçin Muhammet -sallallahu aleyhi we sellemiň- şerigaty bolan, yslam dinini olara din edip saýlap, ondan başga hiç bir dini kabul etmejekdigine iman getirýäris.

Bu barada Alla tagala şeýle diýýär:

قَالَ تَعَالَى: إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ آلُ عِمْرَانَ: ١٩

“Takyk, Allanyň ýanynda (hak) din yslamdyr” (Äli-Ymran:19).

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا المائدة: ٣

“Men bu gün üçin siziň diniňizi (parzlary, halaly we haramy beýan edip) kämil etdim we size (dini kämil etmek bilen) Öz nygmatymy doly berdim hem-de siziň yslam (dininde) bolmagyňyza razy boldum” (Mäide:3)

قَالَ تَعَالَى: وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٨٥﴾ آل

عمران: ٨٥

“Kim yslamdan başga din gözlese, (bilip goýsun), ondan (başga din) hiç haçan kabul edilmez we ol ahyretde hem zyýana galanlardan bolar” (Äli-Ymran:85).

Egerde kim, şu günimizde yslam dininden başga, ýehudyçylyk, hristiançylyk ýa-da ol ikisinden başga haýsam bolsa bir din, Allanyň ýanynda kabul diýip pikir etse, onda ol kapyrдыr. Şonda oňa toba etdirilýär, eger-de toba etmese, onda ol mürtedlik hökümi bilen öldürilýär diýip, hasap edýäris. Sebäbi ol Kurany ýalançy saýanlardandyr.

Kimde-kim Muhammet -sallallahu aleyhi we sellemiň- ähli ynsanlara ilçi edilip iberilendigini inkär etse, çünki ol hemme ilçileri, hatda özüniň tabyn bolup, iman edip ýören ilçisini hem inkär edendigini hasap edýäris.

Alla tagala Nuh -aleyhissalamyň- kowmy barada şeýle diýýär:

قَالَ تَعَالَى: كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٠٥﴾ الشعراء: ١٠٥

“Nuhuň kowmy hem pygamberleri ýalan hasapladylar” (Şugara:105).

Alla tagala Nuh -aleyhissalamdan- öň hiç bir ilçiniň geçmedikligini bilip duran halynda, Nuh -aleyhissalamyň- kowmy bütin ilçileri ýalanlandyklaryny aýdýar.

Başga bir aýatda hem şeýle diýýär:

قَالَ تَعَالَى: إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٥١﴾ النساء: ١٥٠-١٥١

“Allany we Onuň ilçilerini inkär edenler (ynanç babatda) Alla bilen pygamberleriniň arasyny aýyrmak isläp: «Biz käbirine iman getirýäris, käbirini inkär edýäris» diýenlerdir we bular (iman bilen küpüriň) arasynda bir ýol tutmak isleýänlerdir. Ine, olar hakyky kapyrlaryň hut özleridir. Biz kapyrlara ryswa ediji azap taýýarlap goýandyrys!” (Nisa:150,151).

Muhammet -sallallahu aleýhi we sellemden- soň, başga pygamberiň ýa-da resulyň gelmejekdigine iman getirýäris. Kim-de kim Muhammet -sallallahu aleýhi we sellemden- soň, özüne pygamber diýse ýa-da oňa ynansa, onda ol kapyrdyr. Sebäbi ol Allaha, onuň resulyna we musulmanlaryň bir agyzdan ynanan zadyny, ýalana salandygyny hasaba alynýar.

Pygamberimiz -sallallahu aleýhi we sellemiň- zyndan dört sany çaryýarlarynyň bolandygyna we olar pygamberimiziň ylym, dagwat we ýöredijilik ugrumyny, doly we kämil ýerine ýetirendiklerine we Pygamberimiz -sallallahu aleýhi we sellemiň- ýerine mü'minlere halyfalyk (baştutanlyk) edendiklerine iman getirýäris. Olaryň iň fazylatlysy we halyfalyga iň laýyk bolanlaryň birinjisi: Ebubekir, soňra Omar, soňra Osman, soňra bolsa Aly-dygyna iman getirýäris -Alla olaryň ählisinden razy bolsun-.

Olaryň fazylatda bir-birinden tapawutly boluşlary ýaly, edil halyfalykda-da bir-birinden tapawutlydylar. Alla tagala –hikmediň eýesi bolan- haýyrly asyrda, haýyrly adamyny ýolbaşçy edip belleýär

we şol bir wagtda olaryň içinde halyfalyga, ondan hem haýyrlýsynyň bolandygyny belleýäris.

Käbir halatda fazylaty pes bolan sahaba¹, käbir amallar bilen fazylaty uly bolan sahabadanda, ýokarda bolup biljekdigine ynanýarys, ýöne ol doly we kämil ýagdaýda ýokary mertebä ýetendir diýip, bilmeýäris. Sebäbi fazylata eltýän amallar köp we dürli-dürlidir.

Bu ymmat, ymmatlaryň iň haýyrlýs bolup, beýik Allanyň ony keramatly edendigine iman getirýäris.

Bu barada Alla tagala şeýle diýýär:

قَالَ تَعَالَى: كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ ۗ آل عمران: ١١٠

“(Eý, musulmanlar!) Siz ynsanlaryň (ýagşylygy) üçin (öňe) çykarylan iň haýyrlý ymmatsyňyz. Siz ýagşylygy emir (wagyzy) edip, ýamanlygyň öňüni alyp, Alla ynanýarsyňyz” (Äli-Ymran:110).

Bu ymmatyň iň haýyrlý adamlary sahabalardyr, soňra olaryň yzyndan gelen täbigynlardyr², soňra olaryň yzyndan gelen täbigy-täbigynlardygyna³ iman getirýäris.

Ýöne, bu ymmatda bir taýpanyň kyýamata çenli, hak ýolda boljakdygyna we kyýamata çenli duşmanlaryny ýeňip geljekdigine, olara duşmançylyk edenleriň ýa-da olary duşmana tabşyranlaryň, olara hiç-hili zeper ýetirip bilmejekdiklerine iman getirýäris.

Sahabalaryň arasyndaky käbir bolup geçen düşünişmezlikler, ol bir ijthäd⁴ edilen meselelerdendir. Çünki olaryň haýsam bolsa, biriniň ijthädi dogry bolan bolsa, onda ol iki ejir (sogap) aljakdyr. Eger-de onuň ijthädi ýalňyş bolan bolsa, onda ol bir ejir aljakdyr we olaryň eden ýalňyşlary Alla tarapyndan bagyşlanandyr diýip iman getirýäris.

Sahabalaryň ýalňyşlaryny ýa-da kemçiliklerini uly ile jar etmekden daşdyrys. Megerem, biz olary gowy senalar bilen wasplarys, we-de biz ýüreklerimizi, olara bolan ýamanlykdan we görüplikden saklamalydyrys.

Sahaba: “Pygamberimizi –sallallahu aleyhi we sellemi- haýatynda görüp, oňa iman edip we şol hal ölen adam”.¹

Täbigy: “Sahabany gören adam”.²

Täbigy-täbigun: “Täbigyny gören adam”.³

Ijthäd: “Bir meselede Kuran we sünnetde açyk-aýdyň delil bolmadyk ýagdaýynda, Alymyň ylmyna görä, yhlas bilen çykan hökümidir.”⁴

Alla tagala olar hakynda şeýle diýýär:

قَالَ تَعَالَى: لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَتَلَ أَوْلِيَّتِكَ أَكْبَرُ دَرَجَةً مِمَّنْ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدِ
وَقَاتِلُوا وَاكْلًا وَعَدَّ اللَّهُ الْحُسْنَى الْحديد: ١٠

“Sizden ýeňişden (Mekge eýelenmezden) öň (Allanyň ýolunda) haýyr-sahawat eden hem-de söweşenler bilen (bulary ýerine ýetirmeýänler) deň bolmaz. (Ine), olar mundan (ýeňişden) soň (Allanyň ýolunda haýyr-sahawat) edip, söweşenlerden dereje taýdan has ýokarydyr. Alla hemmesine iň ajaýybyny (jenneti) wada berendir” (Hadid:10).

Alla tagala biziň hakymyzda şeýle diýýär:

قَالَ تَعَالَى: وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ
فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾ الحشر: ١٠

“Olardan soň (kyýamata çenli dünýä) gelen (ähli möminler): «Eý, Perwerdigärimiz! Biziň we bizden öňki iman bilen öten doganlarymyzyň günälerini bagyşla! Biziň içimizde iman getirenlere garşy hiç hili öýke-kine goýma! Eý, Perwerdigärimiz! Takyk, Sen Mähirlisiň, Rehim-şepagatlysyň» diýenlere (hem söweşsiz alnan oljalardan berler)” (Haşyr:10).

(Bu makala Şeýh Muhammet ibn Salyh Al-Useýminiň “Ähli sünnet we jemagatyň ynanjy” atly kitabyndan alnan bir parçadyr).

